

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi Ve Umumi Neşriyat
Müdürü.
HASAN RASIM US
Basıldığı yer:
VAKIT MATBAASI
Adres: Anka a Caddesi
Vakit Y' rdu

10
EYLÜL 1939
PAZAR

Numara: 10 Sene: 1
Telefon 23872 - Posta kutusu 214

Almanya'da açlık korkusu başladı

İktisadî abloka ve Görig'in nutku halkı endişeye düşürdü

Bugün Berlin kiliselerini dol- duran halk, sulh için dua etti

Varşova'nın zaptının vaktinden evvel ilân edilişi, Polonyadaki ilk muvaffakiyetlerin manevî tesirini azalttı -- Göring'in, nutkunda Ital-

yadan bahsetmeyişi dolayısıyla Berlinde dedikodular dolaşıyor

Alman tahtelbahirlerinin korkunç faaliyeti

20 bin tonluk bir transatlan- tik batırıldı

Yolcuların ve mürettebatın âkibe-
ti hakkında henüz malûmat yok
Almanlar, Fransızların garp cephesinden toprak-
larına girdiklerini itiraf ediyorlar

Umumi harp esnasındaki karikatürleri ile meşhur Fransız ressamı Forain'in "Marne'dan Ren'e" ismi ile neşrettiği albümünden aldığımız bu resim bugün tarihi bir kıymeti haliz bulunuyor. Ressam bu resimde Alman imparatoru II inci Vilhelm'i Fransızların "kaz adını", dedikleri yürüyüşüyle tasvir ederken onu bir kan nehri içinde yürütmiş ve çizimlerinden kanlar damlar göstermiştir. Yine karikatürist bu resmin altına o zamanlarda kayzerin söylediği bir nutkundan şu cümleleri kaydetmiştir: "Harb başladığı zaman harbin manasını Alman milleti pek iyi anlıyamadı. Fakat ben bunu tamamiyle biliyordum.."

Kayzer Vilhelm Hitleri ikaz etti:

"1918 felâketinden daha büyük bir felâket karşısındasınız !,,

Londra, 10 (A.A.) — "Sunday Pictoral", gazetesinin selahiyettar bir menbadan öğrenerek verdiği bir habere göre, Kayzer, Doorn şatosundan Hitlere, kendi yaveri baron Möller vasıtasıyla bir mesaj göndermiştir.

Bu mesaj ezcümle şöyle demektedir:

"Bugün siz, 1918 felâketinden çok daha mü-

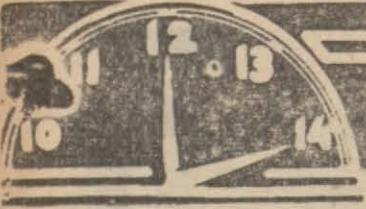
him olabilecek bir felâket karşısında bulunuyorsunuz.."

Hitler, gazetenin yazdığına göre, Baron Möller kabulden istinkâf etmiş ve nihayet baron Möller hariciye nezareti yüksek memurlarından von Halem tarafından kabul edilmiştir.

Amsterdam, 10 (A.A.) — Amsterdam'a gelen haberlere göre, Mareşal Göring'in nutku, Alman milleti üzerinde müsaîit bir tesir husule getirmemiştir. Bilhassa nutku dinleyenler halkın ecnebî radyolarını dinlememesi için ileri sürülen sebebi, pek zayıf bulmuşlardır.

Diğer cihetten Mareşal, Almanyanın ser vetlerini saydıktan sonra halkı bazı takyidata davet etmiştir ki, bu da memleketin servetleri hakkındaki sözlerinde ikna kuvveti bırakmamıştır. Mareşalın petrolden, madenlerden ve gıda maddeleri arasında mühim bir mevkii olan yağdar bahsetmeyişi nazarı dikkati celbetmiştir. Et meselesinde dinleyicileri teselli etmek üzere yaptığı bazı lâtifeler fena bir tesir bırakmıştır. Dün akşamdanberi halkın zihninde iktisadî abloka korkusu artmıştır.

Diğer cihetten Varşova'nın zaptının vaktinden evvel ilân edilmiş olması, Polonyadaki ilk (Devam 2 incede)

DEN SONRA GELEN Haberler

Loyd corç

1914 harbile bugünkü harbi mukayese ediyor

Londra, 10 (Hususi) — Loyd Corcnegettigi bir makalede bugünkü harple umumî harbi mukayese etmekte ve bugün Almanya ile çarpışan cephenin 1914 tekine nisbeten daha kuvvetli olduğu neticesine varmaktadır.

Umumî harpteki İngiliz başvekilinin bu çok mühim yazısında Türkiye'ye de büyük bir yer verilmekte ve bu suretle İngiliz — Fransız cephesinin daha fazla kuvvetlenmiş olduğu işaret edilmektedir.

Mr. Loyd Corc, bugün Türkiye ile Bulgaristan'ın da İngiliz — Fransız tarafından bulunduğunu söylemekte ve bilhassa Türkiye'nin üzerinde durarak, Türklerin harpteki büyük rollerini tebarüz ettirmektedir.

Belçika üzerinde bir hava çarpışması!

Bir yanlışlık yüzünden, Belçika ve İngiliz tayyareleri birbirlerine ateş açtılar

Brüksel, 10 (A.A.) — Üç ecebi tayyaresinin Belçika üzerinde uçmuş olduğu haber verilmektedir. Bunlardan ikisinin hüviyeti tayin edilmiştir. Bunlar İngiliz bombardıman tayyareleri olup Belçika tayyareleri tarafından takip edilmiştir.

İngiliz tayyarelerinden biri derhal yere inmiştir. İçinde bulunan 5 İngiliz tayyareci derhal tevkif edilmiştir. Bu tayyare büyük çapta bir bombardıman tayyaresi olup Almanyada atılacak olan propaganda kâğıtlarını hâmil bulundurmaktadır.

İkinci İngiliz tayyaresi, Belçikalıların avcı tayyareleri tarafından Fransız — Belçika hududuna 6 kilometrede kâin Maubeuge yakınında yakalanmıştır.

Belçika tayyareleri, İngiliz tayyaresini yere inmeğe mecbur etmek için ışıık veren obüsler atmışlardır.

İngiliz tayyaresi, taarruza uğradığını zannederek ve tayyarelerin Belçika tayyareleri olduğunun farkına varmayarak ateş açmış-

ve Belçika tayyarelerinden birini düşürmüştür. İki Belçikalı pilot, paraşütlerle atlayarak kkendilerini kurtarmışlardır. Bunlardan birisi hafife yarılmıştır.

Üçüncü İngiliz tayyaresi, Maubeuge istikametinde gözden kaybolmuştur.

Bu hâdis, Belçikada büyük bir galeyana tevliid etmiştir. Maa-faflık efkârı umumiyeye, Belçika hava kuvvetlerinin enerjik hareketlerinden ve İngiltere hükûmetinin bu yanlışlığı derhal ve kendiliğinden kabul ve teslim ederek Brüksel sefirini Belçika hükûmetine tarziye ve bu nevi hâdiselerin istikbalde tekrerrr etmemesi için icap eden tedbirlerin alınacağına dair teminat ıtasma memur etmesinden dolayı memnundur. İngiliz sefiri Robert Olive, Belçikalı tayyarecilerin yaralanmasından dolayı derin teessürlerini bildirmiş ve hükûmeti namına bütün mesarifi tediyeye teklifinde bulunmuştur.

Japon Başvekili

Japon - Sovyet anlaşmasının kabul olamayacağını bildirdi

Londra, 10 (Radyo) — Japon Başvekili general Abe bugün bulunduğru beyanatta Japonya'nın Avrupa harbine karşı bitaraflığını muhafaza edeceğini, Amerika ve Fransa ile iyi münasebatta bulunmak arzusunda olduğunu söylemiştir.

General Abe, İngiltere istediği takdirde, İngiliz - Japon münasebatının iyi bir safhaya girebileceğini de işaret etmiştir.

Japon başvekili Alman - Rus anlaşmasından bahsederek, bunun komünistlik aleyhtarı mısak muhalif olduğunu, binaenaleyh, Almanyanın mümkün gördüğü bir Japon - Sovyet anlaşmasının kabul olamayacağını söylemiştir.

Almanyada açlık korkusu başladı

(Baştarafı 1 inci)

muvaaffakiyetlerin manevî tesirini azaltmıştır. Esasen Alman radyoları artık bu meseleden bahsetmemektedir.

Almanyanın plânları hakkında tefsirlerde bulunan "Telegraf," gazetesi, Almanyanın Polonyayı himayesine almak için hudutlarını şarka doğru genişletmesi ihtimali bulunduğunu yazmaktadır.

Göring'in nutkunun Almanyada bıraktığı akislerden bahseden Nieuwe Rotterdamsche Curant gazetesi, Mareşalin İtalyadan bahsetmeyişinin Berlinde büyük dedikoduları mucip olduğunu kaydetmektedir.

Batırılan gemiler

Londra, 10 (Radyo) — İstihbarat nezaretinin son tebliğinden öğrenildiğine göre Varvich adında 20 bin tonluk bir İngiliz transatlantığı de Alman tahtelbahirlerinin korkunç faaliyetine kurban gitmiş, batırılmıştır. Yolcuların ve mürettebatın akıbeti hakkında henüz bir malûmat neşredilmemiştir.

Tebliğde umumî surette deniz vaziyeti gözden geçirilmekte ve Alman tahtelbahirlerinin şimdi daha geniş bir sahada faaliyette bulundukları kaydedildikten sonra İngilizlerin bu denizaltı gemilerine durmadan taarruzda ve mukabil taarruzda bulundukları ilâve olunmaktadır.

Alman tahtelbahirleri tarafından batırılan diğer İngiliz vapurları şunlardır:

5.548 tonluk "Kennebec," vapuru, bu vapurun mürettebatı imdat gemileri tarafından kurtarılmıştır.

5.550 tonluk "Twinkleigh," vapuru. Bu vapurun mürettebatı Statendaeu isimindeki Hollanda transatlantığı tarafından kurtarılmıştır.

Bunlardan maada Moos Hutchinson kumpanyasına ait "Chloris," şilepi, dün Alman tahtelbahirleri tarafından takip edilmişse de şilep, cesaretle kendini müdafaa ederek kurtulmağa muvaffak olmuştur.

BERLİNDE TEHLİKE İŞARETİ

Zürih, 10 (A. A.) — Zürcher Zeitungun Berlin muhabiri, 8-9 Eylül gecesi Berlin halkına hava tehlikesinin mevcut olduğunun ilân edilmiş bulunduğunu haber vermektedir. Bu ilân, saat 4 ten birkaç dakika evvel yapılmıştır. Alerte, üç çeyrek saat devam etmiştir. İngiliz tayyareleri Almanyanın garb tarafında uçmuşlardır.

Amsterdam, 10 (A. A.) — Telegraph gazetesinin Trevesdeki muhabiri, hava tehlikesi için Berlinde yapılmış olan alert esnasında halkın sığınaklara iltica için istical göstermiş olduğunu bildirmektedir. Fakat tayyarelerin yalnız propaganda risaleleri

atmakla iktifa etmekte oldukları anlaşılmış, herkeste sükûnet hâsıl olmuştur. Herkes, bu risalelerin bombalara müreccah olduğunu söylüyordu. Yalnız orta-lık pek karanlık olduğundan endişe büyüktü. Karanlıkta cümle asabiyenin mukavemeti azalmaktadır.

SLOVAKYADAKİ MACAR AKALLİYETİ ARASINDA TEVKİFLER

Budapeşte, 10 (A. A.) — Macar ajansının bildirdiğine göre, Slovakya'da Macar akalliyeti arasında geniş mikyasta tevkifat yapılmaktadır. Slovakya'daki Macar sefil kont Esterhazy, polis nezareti altındadır.

BERLİNDE SULH DUASI

Newyork, 10 (Hususi) — Berlinde günler hep birbirinin aynı geçiyor, çünkü her gün bir harbgünüdür. Yalnız dün "yemisebt," olmak dolayısıyla kiliseler halkla doluydu. Bugünkü pazar günü dahi bütün protestan ve katolik kiliseleri tıklım tıklım doluydu. Halk, sulh için, aynı zamanda cephe'deki muhariblerin muvaaffakiyeti için dua ediyordu.

Harb vaziyetine gelince, bugünkü öğleye kadar sayıları dikkat bir haber gelmiş değildir. Alman kuvvetlerinin Varşovaya girdiği muhtelif vesilelerle işaa edilmişse de, Alman menbaları Leh merkezinin işgal edildiğini henüz resmen bildirmiş değildirler.

Sabah gazetelerinin hepsi, feld mareşal Göring'in dünkü nutkunu tebarüz ettiriyor. Feld mareşal Göring'in bu nutkunun Alman yaya olduğu kadar bütün dünyaya da bir hitab teşkil ettiğini yazmaktadırlar. Ve harbe olduğu kadar sulhe dair de Alman mektai nazarna tercüman olduğuna işaret ediyor. "Doyge Algemeyne Çaytung," iki satırlık büyük manşetinde "Göring'in harbi ve sulhe hitabesi," demekte.

Bu sabahki Alman gazeteleri, aynı zamanda fagiltelerin bitaraf namiketlerini bitaraflığını ilân etmesi hâdiselerinden bahsediyor. Son defa Almanyaya üzerine beyanname attıktan sonra bitaraf Belçika üzerinden geçen İngiliz hava kuvvetlerini ve bu meyanda düşürülen iki İngiliz tayyaresini misal olarak ileri sürüyor...

Alman gazetelerinin bir diğer iddiası da Lehlerin mezaîm yaptıkları yolundadır.

Almanlar, Fransızların Alman topraklarına girdiğini kabul ediyorlar

Londra, 10 (Radyo) — Bugün Berlin'den resmen verilen bir haberde Fransızların ilk defa olarak Alman topraklarına girmiş oldukları kabul edilmektedir.

Aynı tebliğde Alman kitalarının mukabil taarruza geçtiği ve üç Fransız tayyaresinin düşürüldüğü bildirilmektedir.

Bugün Varşovadan hiçbir haber almamıştır. Alman başkumandanlığının son tebliğinde harbin Yukarı Silezyada ve Varşovanın cennub şarkisinde cereyan ettiği ve tayyarelerin de bu mntakada bombardımanlarda bulunduğru bildirilmektedir.

VARŞOVADAKİ JAPON SEFARET ERKANI

Kaunas, 10 (A. A.) — Varşovadaki Japon sefareti erkân ve memurından takriben 20 kişi Sovyet Rusya tarafına Japonya ya dönmek üzere buradan geçmişlerdir.

AMERİKA KIZILHAÇININ YARDIMI

Vaşington, 10 (A. A.) — Amerika kızılhaç cemiyeti, Polonya kızılhaçı hesabına, sahra hastaneleri için gadir, ilaç ve battaniye mübayaasına 50 bin dolar tahsis etmiştir. Amerika kızılhaçı, Paristeki Amerikan hastanesine de 25 bin dolarlık yardım bulundurmıştır.

ÜÇ FRANSIZ TAYYARESİNİ DÜŞÜRMÜŞLER!

Berlin, 10 (Hususi) — Garp cephesinde Alman dafi topları üç Fransız tayyaresini düşürmüştür.

MİLLETLER CEMİYETİ MÜMESSİLİ DANZİGTEN NASIL AYRILDI?

Bugünkü posta ile gelen İngiliz gazetelerinden "Raynold," Almanların işgaline uğrayan Danzig serbest şehrindeki Milletler Cemiyeti Yüksek Komiseri Dr. Bruk Hardın mezkûr şehri terke mecbur olduğu esnada şiddetli nümâyişlere maruz kaldığını yazmaktadır.

Verilen habere göre, Milletler Cemiyeti mümessillerinin gidişi esnasında sokaklara dolduran kalabalık, "öldürün köpeği," diye haykırmış, fakat mümessile bir zarar gelmemiştir.

Dr. Bruk Hard iki saat içinde şehri terk etmek emrini almıştır. Danzigdeki Nazi lideri Forster ve Danzig senatosu reisi Groyzer Milletler Cemiyeti mümessiline, artık vazifesinin nihayet bulduğunu bildirmiştir.

Mümessil, ayrılış hâdisesini Röyterin Litvanya muhabirine hikâye ederek demiştir ki:

"Şehirden çıkıncıya kadar bana Alman gizli polisine mensup iki memur refakat etti. Süratle ayrılmak mecburiyetinde bulunduğum için kütüphane ve ev eşyasını orada bıraktım. Mal yetim ve ben, iki otomobil işgal etmiş olarak Şarkı Prusya yoluyla Litvanyanın Kaunas şehrine gectik..."

Milletler Cemiyeti mümessilinin oradan Riga yoluyla Londra ya gideceği haber verilmekte idi.

İNGİLTERE AZMETTİ: HITLERİZM KAT'İ SURETTE AVRUPADAN ATILACAK!

Londra, 10 (A. A.) — Selâhiyetkar mahfiller, Alman propagandasının ileri sürdüğü "sükûn," ve yatışma şayialarını, bu sabah bir kere daha şiddetle yalanlamaktadır.

Sovyet Rusya Herhangi bir tecavüz tehlikesine karşı

Kendi ticaret gemilerinin aidiyetini vazih olarak gösterecek işaretler kabul etti

Moskova, 10 (A.A.) — Tass Harb vaziyeti dolayısıyla, Sovyet hükûmeti, Sovyet gemilerini muharib tarafların istemiyerek yapabilecekleri tecavüzlere karşı korumak için ve sovyet ticaret gemilerinin aidiyetinin anlaşılmasını kolaylaştırmak arzusu ile 5 Eylülde aşağıdaki kararları ittihaz etmiştir:

1.— Askeri gemiler ile dahiliye komiserliğine merbut hudud kitaları gemileri hariç olmak üzere, Sovyetler birliğine ait bütün gemilerin aidiyetinin anlaşılması için, bu gemiler, gerek sancak gerek iskele tarafında güverte uzunluğuna beyaz zemin üzerine Sovyetler birliği devlet bayrağını bu bayrağın altına da siyah harflerle U.S.S.R harflerini resmedeceklerdir. Güvertenin üzerinde kapitan köprisinin arkasında 3 numaralı ambarın kapağına da Sovyet devlet bayrağı ve bayrağın altına beyaz harflerle U.S.S.R. harfleri çizilecektir.

Gecelerin, prova direği ucunda altalta yeşil, kırmızı, yeşil üç ışık yakılacaktır.

2 — Birinci maddede zikri geçen gemileri işletmekte olan idareler

Selâhiyetkar Londra mahfilleri şöyle demektedir: İngiltere ve Fransa bugün uzun ve çetin bir harbin başlangıcındadır. Bu harp, ancak Hitlerizm'in kat'î surette Avrupadan sökülüp atılmasına kadar devam edecektir. Bir mütareke veyahut yarım bir sureti hal, katiyyen bahis mevzuu olamaz. İngiltere, arzu ettiği son hedefe varıncaya kadar tam enerji ile mücadeleye azmetmiştir. Bu harbin neticesi ancak harbin mesullerinin ceza görmesi olacaktır.

Aynı selâhiyetkar mahfiller, efkârı umumiyeyi zamansız bazı nikbinliklere karşı da müteyak-kız davranmağa davet etmektedir. Bugünkü harp, belki de iki sene sürebilecektir. Üçüncü Reich'in çabucak yıkılacağını nazarı dikkate almak, tehlikeli olabilir. Üçüncü Reich'i silâhla yenmek ve mücadeleyi çok sıkı bir surette devam ettirmek icapbyleyecektir.

Dövizimiz şu olmalıdır: Harbi isteyenlere karşı, hiçbir uzlaşma düşünmeden, kayırt ve şartsız harp edeceğiz.

ve teşekküller, yukardaki işaretleri derhal resmettirmeye mecbur edilecektir.

3 — Ririnci maddede yazılı gemilerin kaptanları, kıçtaki bayrağı denizde gece gündüz muhafaza mecbur ettirilecektir. Geceleyin bir harp gemisinin veyahut bir tayyarenin yaklaşması takdirinde projektör ile veyahut el feneri ile U.S.S.R. merc işaretleri verilecektir.

4 — Yukadaki işaretleri hamil olmayan gemilerin Sovyet limanlarından dışarı çıkması menedilecektir.

Hariye halk komiserleri, Sovyet ticaret gemilerinin bu işaretlerini yabancı hükûmetlerin itirazına arzeyeleştirecektir.

Sovyet Rusya 6 mntakada, ihtiyatları silâh altına alıyor

Moskova, 10 (A.A.) — Alman - Leh harbinin gittikçe geniş ve tehditkâr bir mahiyet alması üzerine Sovyet hükûmeti memleketin bundan sonraki müdafaaasının takviyesi zmnında bazı sınıfların kısmen silâh altına alınmasına karar vermiştir.

Kızılordunun ihtiyatları aşağıdaki mntakalarda silâh altına alınmaktadır:

Ukrayna, Beyaz Rusya, Leningrad, Moskova, Kalinin Orelin askeri mntakaları.

Almanya Sar

mintakasını boşalttı

Garp cephesi

Garpta taaruz
Fransızların lehine olarak
inkişaf ediyor

Sigfrit hattının fotoğrafı alındı
Fransız ordusu, Sigfrit hattının ileri noktaları üzerinde istikşafta bulunuyor

Paris, 10 — Garp cephesinde harekât yavaş, yavaş, fakat emin bir şekilde Fransızların lehine inkışaf etmektedir.

Ren ve Mozel nehirleri mintakasında cereyan eden muharebeler neticesinde Fransızlar Majino ve Sigfrit hatları arasında bulunan bir ormanı almışlardır. Böylece Fransız - Alman hududu Fransızların lehine on kilometre kadar tadil edilmiştir. Bu muvaffakiyet ileride yapılacak harekât için çok mühimdir.

İki taraf arasında temaslar çoalmıştır. Almanlar da mukabil taarruzlarda bulunmaktadırlar. Fransız tayyareleri Sigfrit hattının fotoğraflarını almağa muvaffak olmuşlardır. Bu da ileride Fransızların çok işine yarayacaktır. Alman tayyareleri de Majino hattının fotoğraflarını almağa teşebbüs etmişlerse de bu teşebbüsler akim bırakılmıştır.

Almanlar Sar mintakasında da bütün şehirlerin ahalisini tahliye etmişlerdir. Tahliye mintakası Koblenz ve Kolonyaya kadar uzanmaktadır.

Havas ajansı Fransızların vaziyetini şöyle anlatıyor:

"Bir taraftan Majino hattının gerisine mühim miktarda kıtaat gelerek yerleşirken, diğer taraftan da ilk Fransız kıtaatı ihtiyatla ilerlemekte ve Fransız - Alman hududunu bütün noktalarda geçerek Zigfrit hattının ileri noktaları üzerinde ihtimamla istikşafta bulunmaktadır.

Henüz yaklaşma ve temas tesisi safhasında bulunulmaktadır ve hiçbir suretle büyük kuvvetlerle taarruz mevzuubahs olamaz. Bu istihbar ve istikşaf vazifesinin ifasında hücum arabalarının muharefetine dayanan piyade ve bilhassa süvari kıtaları, pek çok hava fotoğrafları alan keşif tayyarelerinden azami yardım görmektedir.

Majino ve Zigfrit hatlarının arasında meselâ Sarrebouis mintakasında 20 kilometreyi bulan mesafede düşman, Fransız ilerlemesini geciktirmek için, her türlü tahrip vasıtaları ve tuzakları bir araya toplamıştır. İleri kıtaatımız bu bölgeyi temizlemeye çalışmaktadır. Ren - Mozel cephesinin

merkezinde bulunan Forbachın batısında birkaç kilometre mesafede Fransız topraklarına 8 kilometre derinlikte girmiş geniş bir Alman çıkıntısı halinde olan ve Sarrebouisın yukarısına doğru Sar vadisine hakim olan Varnette ormanı bir tiyatro dekoru gibi gizlenmiş bulunuyordu. Fransız kıtaatı bu parçayı işgal etmek suretile mevzilerini on kilometre kadar kısaltmışlardır. Birkaç gündüdenberi buna benzer diğer hareketler cereyan etmektedir."

Zaptedilen orman, Sar havasının en büyük kömür madenini ihtiva etmektedir.

Almanlara göre

Berlin, 10 — Alman tebliğlerine göre garp cephesinde iki Fransız tayyaresi Alman toprakları üzerinde düşürülmüştür.

Fransız keşif tayyareleri Alman toprakları üzerine keşif uçuşu yapmak istemişlerse de Alman avcı tayyareleriyle hava dafı toprakları tarafından tardedilmiştir.

İngiliz tayyareleri faaliyettedir

Londra, 10 — İngiliz tayyareleri Almanya üzerinde uçuşlar yapmağa devam ediyorlar. Bu hususta İngiliz istihbarat nezaretleri dün şu tebliği vermiştir:

"Askeri tayyarelerimiz 8 - 9 Eylül gecesi Almanya üzerinde beşinci istikşaf uçuşunu yapmışlardır. Havanın müsait olmamasına rağmen Alman milletine hitap eden notun kopyaları orta Almanyanın geniş bir bölgesine dağıtılmıştır.

Verilen malûmata göre tayyarelerimiz avdetinde yanlışlıkla bir kısım Belçika toprakları üzerinden uçuşmuş ve bir Belçika avcı tayyaresinin hücumuna uğramıştır.

Bu hususta daha mufassal malûmat şüphesiz gelecektir. Tayyarelerimizin pilotları pek tabii olarak bitaraf toprakların üzerinden uçmamak için kat'î talimat almışlardır. Brükseldeki İngiliz büyük elçisi de daha şimdiden hükûmetinin teessürlerini bildirmeğe ve itizara memur edilmiştir.

Almanlar da şöyle bir tebliğ vermişlerdir:

"Batı şimalinden gelen bazı

Denizlerde

Almanya ablokada

İngiliz filoları, iaşe maddesi ve mühimmat gelebilecek menbalarla Almanyanın alâkasını kesti

Londra, 10 (A.A.) — İstihbarat nezareti, tebliğ ediyor:

Alman gemilerinin denizlerden tardı işi, devam etmekte olup imparatorluğun münakalat yolları artık ciddi bir tehlikeye maruz bulunmamaktadır. Açık denize çıkmak cesaretini gösteren Alman gemileri nadirdir.

Birçok gemileri zaptettik. Ekseriya Almanlar, gemilerini terkmeden evvel tahrip etmekte dirler. Herhangi bir Alman gemisi batmış zaman mürettebatının kurtarıldığı görülmektedir. Halihazırda Alman gemilerinin ekserisi bitaraf limanlara iltica etmişlerdir.

İngiltere 3 Yıl sürecek bir harp plânı hazırladı

Londra, 10 — İngiliz harp kabinesi dünkü içtimamda siyasetini 3 sene veya daha fazla sürecek bir harp plânına istinat ettirmeğe karar vermiştir.

Kabine derhal buna göre icap eden tedbirlerin alınmasını alâkadar nezaretlere ve makamlara emretmiştir. Bugünkü içtimada asgarî üç sene devam edecek harp plânı tanzim edilmiştir.

Düşman tayyareleri dün gece Almanyanın batı şimal mintakasına yaklaştırlardır.

Sahil mintakasında Alman topları düşman tayyarelerine ateş açmış ve tayyareler Holanda yolu ile dönmek üzere cenup doğusuna doğru çekilmişlerdir.

Hiçbir bomba atılmamıştır. Alman avcı tayyareleri düşmanı Holanda hududuna kadar takip etmişlerdir. Bir İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Tayyarenin içindeki beş kişi parasütle atlanmış ve tevkif edilmişlerdir.

Şark cephesi

Varşova halkı
Yedisinden yetmişine kadar
Siper kazıyor!

Alman çevirme hareketi boşa gidecek!
Leh ordusunun maneviyatı yüksektir; ricat intizam içinde ve pilânlı olarak ceryan ediyor

Varşova, 10 — Pat ajansı, Varşovanın müdafaasını hazırlamağa devam ettiğini bildirmektedir. Bir yandan bomba yağmuru altında sivil ahali yeni kurbanlar verirken, bir yandan da bütün halk faaliyetle gehrin müdafaasını hazırlamaktadır. Varşovanın şarkındaki kenar mahallelerde birkaç kilometre uzunluğunda siperler kazılmıştır.

Diğer cihetten cephelerde vaziyet hissedilir derecede değişmemiştir. Polonya kıtaları Slovakya istikametinde geri çekilmektedirler.

Şiddetli çarpışmalar devam ediyor

Varşova, 10 — (A.A.) — Varşova Pat ajansı, Polonya genelkurmayının 8 Eylül tarihli tebliğinde zikredilen mintakalarda şiddetli çarpışmaların hâlâ devam eylediğini bildirmektedir. Düşman hiçbir noktada mahsus terakiler kaydetmemiştir. Polonya kıtalarının geri çekilişi gayet yavaş cereyan etmektedir.

Çevirme hareketi boşa gidecek!

Londra, 10 — Leh ordusunun düşmanı evvelce tesbit edilen yerlerde karşılamağa hazırlandığı bildiriliyor. Leh ordusu Alman çevirme hareketinden kurtulmak ve çok geniş bir cephede faik bir düşmanla harbi kabul etmemek üzere evvelden kararlaştırılmış bir plân mucibince intizamla ricat etmektedir. Ordunun maneviyatı yüksektir. Leh ordularının bugünlerde mukabil taarruza geçecekleri zann olunuyor.

Mütehasıslara göre harekât zeminini şarka intikal ettiği nisbette Alman kıtaatı için zorlaşmaktadır. Doğuda iyi yol yoktur ve toprak müsait değildir. Sonbahar yağmurları başlayınca bu zorluk daha ziyade artacaktır.

Varşovanın, Almanlar tarafından iddia edildiği gibi, evvelki gün düşmediği anlaşıyor. Varşova civarında sivil halkın da iştirakile şiddetli muharebeler olmaktadır. Varşova radyosu, Varşovalıların kanlarının son damlasına kadar şehri müdafaadeceklerini bildirmiştir.

Leh hariciye nazırı Bek ile bazı ecnebi sefaretler erkânı mensupları dün Varşovadan ayrılmışlardır.

Bir Alman radyo istasyonu Polonya radyo istasyonları dalgaları üzerinde veya çok yakınında

Varşova istasyonu gibi görünerek Polonyadaki askerî ve siyasi vaziyete dair tamamilen yanlış harvadisler vermeğe başlamıştır. Varşova iki radyosu ile Lvov radyosu derhal harekete geçerek Almanların bu hareketini askerîye yakışmaz bir hareket olarak taysif etmiş ve bu arada Varşovanın düşmesi de dahil olmak üzere verilen yalan haberleri bu suretle tekzip etmiştir.

Almanlara göre

Alman tebliğlerine göre Karpatların şimalinde ilerleyen Alman kıtaları, dün Reszovayı almışlar ve Jaroslav üzerine ilerlemeğe devam eylemekte bulunmuşlardır.

Gene kendi tebliğlerine göre Almanlar Vistülün şarkına geçmeğe muvaffak olmuşlar ve Radon şehrini zaptetmişlerdir. Lodz da alınmak üzeredir. Posen vilâyeti işgal edilmiştir.

Fransada Leh taburu

Diğer taraftan Fransada oturan Lehlilerden büyük bir Leh askerî kıtası teşkil edilmesine karar verilmiştir. Bu kıta garp cephesinde harp edecektir.

Eski İngiliz Kralı Bir zabıt olarak Almanlara karşı harp edecek

Zürih, 9 — Eski İngiliz Kralı Vindsör dükü, kralın müsadeyle İngiltereye dönmüştür. Vindsör dükü Londradan tekrar Fransaya dönecek ve bir zabıt olarak İngiliz askerleriyle birlik fını tutmasına imkân yoktur. Bütün Almanlarla harp edecektir.

Hadiselerin Resimleri

1 — Polonya ordusuna mensub bir hücum arabaları kumandanı kumanda mevkiinde hareket emrini vereceği dakikaya intizar eder, ken.

2 — Fransız ordusunun iki büyük sefi general Gamelin ve general Buhner Fransız seferberliği işini büyük bir muvaffakiyetle başarmış bulunuyorlar.

3 — Bu resim bugün İngilterenin hizmetinde gönüllü olarak çalışmaya giden dük dö Windsorun İngiltere tahtı üzerindeki haklarından feragat ettiği gün mikrofonun başında kısaca bareketinin sebebi bini izah ettiği anı gösteriyor.

Makineleştirilmiş ve motörleştirilmiş ordu ne demektir? Bu ordular, eski ordulara nisbetle, altı misli bir muharebe kuvveti teşkil ediyor

Son sistem teçhizatla teşkilatlandırılmış bir ordu bugün bir makine gibi işler ve bütün birliklerin bir arada çalışması bir fabrikaya benzetilebilir. Fabrika gibi ordunun bir umumi şefi, bu şefe bağlı idare teşkilatı ve sonra ayrı ayrı küçük takimat şefleri vardır. Ve gene bu fabrikadaki makineler gibi, her birliğin de son derece büyük bir intizamla işlemesi lazımdır.

Bugün bir ordu, makine ve fabrikaya, belki motörleştirilmiş ve makineleştirilmiş olması itibarıyla benzetilebilir.

Ordunun motörleştirilmesi ile makineleştirilmesini birbirinden tefrik etmek, birbirine karıştırmamak lazımdır.

Bir ordunun motörleştirilmesi demek askerlerin, topların, tüfeklerin harp sahasına motörlü vasıtalarla, yani süratle sevkı demektir.

Makineleştirmek ise, orduyu tank zırhlı otomobil gibi makine cinsinden veya makineye müstenit silâhlarla teçhiz etmek demektir.

Motörleştirilmiş bir orduda askerler motosikletlidir, topları beygirler çekmez, otomobiller taşır.

Makineleştirilmiş bir orduda adeta süvari yerine tanklar geçer, harp sahasına piyadeden ziyade zırhlı otomobiller ilerler.

Şüphesiz, elinde silâh ile çarpışacak askerin kıymeti çok büyüktür ve onun harpte oynayacağı bir çok roller vardır ki başka hiçbir şey yerini tutamaz. Fakat motörlü ve makineli vasıtaların bu askerlere temin edeceği yardım da çok mühimdir.

Ordunun motörleştirilmesi ona büyük bir sürat temin eder ki bunun da bir harpte ne mühim bir üstünlük temin edeceğini söylemeye lüzum yoktur. Düşmanın taarru ettiği noktaya otomobiller üzerinde ki topları, motosikletlere bindirilmiş askerleri, ağır ve hafif tankları zırhlı otomobilleri ile gidecek bir ordu onun daha fazla ilerlemesine mani olacak ve belki kendisine de bir müsait bir sahada harp edecek.

Bugün, Amerikan motörlü kıtaları manevralarda, saatte 40-35 ki-

lometre süratle gidebileceklerini göstermiştir. Harp zamanında gecelerin bu süratin yarıya düşeceği hesaplanıyor. Bununla beraber bu da büyük bir sürattir. Halbuki bir piyade kıtası ancak saatte 4 kilometre alır ki, motörlü kıtaların ona aşağı yukarı on misli faik olduğu görülmüyor.

Makineleştirilmiş ve motörleştirilmiş bir ordunun devlete diğer bir faydası, masarıfta temin ettiği ıktisattır. Motosikletlerin, zırhlı otomobillerin, tankların vesair diğer motörlü vasıtaların yaktığı benzin şüphesiz büyük bir yekûn tutar. Fakat motosiklet ve otomobil ancak yürüdüğü zaman yem isteyen bir hayvandır. Halbuki Süvari alaylarının, topların ve mekkâre alaylarının atları, katırları harbe girsin girmesin, sefere gitsin gitmesin, gece ve gündüz yem ister. Saman ve arpanın petrol ve benzine nazaran nisbet kabul etmeyecek şekilde ucuz olmasına rağmen, istihlâk bakımından fazlalığı yüzünden, orduya temin ettikleri masraf ancak harp zamanında ve yürüyüş esnasında yakıcı madde yakan motörlerin masrafından pek fazladır.

Bunun için yeni ordular sürat kazanmak maksadıyla olduğu kadar aynı zamanda, masraftan ıktisat bakımından da motörleşmeyi tercih ediyorlar.

Bununla beraber, orduların motörlü vasıtalarla beraber eski vasıtalara da ihtiyacı vardır. Çünkü beygirin ve bilhassa katırın ordu da gördüğü işi bir motosiklet veya otomobil bazan g"remez. Meselâ çamurluk, bataklık arazi, sarp dağ yamaçları, dar yollar motosikletlerin, top otomobillerinin başlıca dümanıdır. Esasen ağır olan bir top otomobillerin üzerinde büsbütün ağır bir şey teşkil ediyor ve çamurluk bir yere saplanıp kalıyor. Aynı tehlike ve daha büyük mikyasta, tanklar için de vardır. Motosikletli askerler de ekseriya bu gibi yollarda yaya yürümeye mecburdur ve hele dağ ve sarp dağ yolları ancak ayakla, beygir veya katır sırtında çıkılabilir.

Bu sebepten, motörlü vasıtalar orduya büyük bir sürat temin et-

Motörleştirilmiş Amerikan ordusundan bir grup

mekle beraber, bunun ancak muntazam yollar bulunduğu takdirde kıymeti vardır. Çamurlu yollarda askerlerin çekmeye mecbur kaldıkları top otomobilleri saatte ancak üç kilometre alabiliyorlar ki bu, adı piyade yürüyüşünden bile daha az bir sürattir.

Makineleştirilen ve motörleştirilen orduların eski ordulara umumi bir mukayesesi yapılacak olursa altı misli bir muharebe kuvveti teşkil ettiğini söyleyebiliriz. Filhakika, gene Amerikan ordusunda yapılan muhtelif manevralarda şu netice alınmıştır:

Motörlü vasıtalarla mücehhez ve makineli 11.500 kişilik bir ordu, eski ordulardan 23 bin kişilik (yani aşağı yukarı üç misli) bir kuvvetin temin ettiği neticenin iki mislini elde etmektedir.

Bu suretle, motörleştirilmiş ordu, harp vaktinde de yeni inkılaplara yol açmıştır. Meselâ, bilhassa Umumi Harple kullandılan muharebe usulü siperlerde harbetmek ve en fazla ehemmiyeti "atış kuvveti"ne vermektedir; yani, en mühim netice büyük bir kütle askerin geniş bir sahayı ateş altına düşürmesi esas kabul edilmektedir.

Bugünkü ordularda ise hâkim olan usul siperlere sığınıp kalmak de-

ğil, daima hareket etmek ve ateş kuvveti ile beraber, hareketi de birinci plânda tutmaktır. Az asker çok motörlü vasıta ve fazla hareket: Bugünkü harbin üç esası olarak gösterilebilir. Meselâ, Amerika, bir harbe girecek olursa, yalnız 1 milyon askerin kendisine yeteceği kana atindedir. Çünkü ordusunu baştan başa makine ve motörleştiren Amerika, askerlerinin de sayısından ziyade ihtisasına ehemmiyet veriyor.

Umumi harpte ki askerlik esasına göre kıtaların yekpare bir kütle halinde ilerlemesi lâzımgeliyordu. Yukarıda da söylediğimiz gibi, bu şekilde, toplu bir atış kabiliyeti elde edilebiliyordu. Fakat bunun mahzuru da aynı şekilde büyüktü, çünkü düşmanın ateşine hedef olduğu takdirde de ordu bir kütle halinde telefata veriyordu.

Baş rolün motörlü vasıtaların esas tutulduğu ordularda ise kıtalar mümkün olduğu kadar ayrı fakat müteaddit kollarından hücum ediyorlar. Yalnız müdafada, icap ederse, düşmanın kütleli kuvvetine karşı birleşiyorlar.

Hülâsa, makineleşen ve motörleşen ordu askerlikteki usulleri de değiştirmiş, ona da ihtisas ve intizam gibi son fen dünyasının başlıca vasıflarını esas kılmıştır.

Politika:

Yugoslav Krallığının siyaset hayatında mühim bir dönüm!

Tzvetkoviç kabinesine Hırvat köylü partisi lideri Maçekle Hırvat mümessillerinden, pek nüfuzlu azanın girmesiyle kurulan millî birlik hükûmeti Yugoslav krallığının siyaset hayatında mühim bir dönüm teşkil eder.

Hakikaten, Hırvat ekseriyeti, Sırp ekseriyetinin mümessilleri ile müttefik olarak, Yugoslav hükûmetine karşı, memleketin yeniden teşkil edilen siyasî nizâmında ilk defa üzerlerine bir mes'uliyet alıyorlar.

Büyük Yugoslavya hükûmdarının Marsilyada suikaste kurban giderek feci ölümünden sonra memleket çok endişeli günler geçirdi. Eski siyasî ayrılıkların tekrar canlanmasından ve hattâ Yugoslav devletinin tehlikeye girmesinden korkuluyordu. Fakat bu korkular doğru çıkmadı ve Hırvatlar hariçten bir tehlikeye karşı memleketi müdafaa hazır olduklarını söyleyerek büyük bir dürüstlük gösterdiler.

Kral Aleksandrın ölümünden sonra Yugoslavyanın geçirdiği dahili siyaset safhalarını birer birer anlatmaya lüzum yok. Yalnız şunu işaret edelim ki Stoyadinoviç, Hırvat meselesi üzerinde Maçekle bir anlaşmaya varmaya muvaffak olamadı ve bu sene başında istifaya mecbur oldu.

Stoyadinoviç kabinesinde içtimai yardım nazırı olan ve aynı zamanda hükûmet partisi (Yugoslav radikal birliği) nin liderlerinden biri bulunan Tzeetkoviç kral naibi Prens Pol yeni kabineyi kurmaya memur ederken ona bilhassa Hırvat meselesini halletmek vazifesini de vermişti.

Yeni başvekilile Hırvat köylü partisi lideri Maçek arasında ayrılarca süren müzakerelerden, yorucu ve bazan çok müşkül çalismalardan sonra, rihavet gecelerinde Slovanada Brdo da bir anlaşma imzalandı ve Prens Pol tarafından tasdik edildi.

Bu anlaşma Hırvatların bütün taleplerine cevap vermekte,

dir ve Hırvatlar da bunu kabineye girerek isbat etmişlerdir.

Sırp - Hırvat anlaşması Yugoslav hükûmeti idaresinde muhtelif ıslâhat istihdaf etmekte ki bu suretle ortaya merkezî esasından ayrılmış bir devlet çıkmaktadır.

Memleketteki yeni idarî nizâmın esaslarını tesbit eden kanunlar arasında Sava ve Drava kıyısı "Banovin", lerinin, etrafı bazı yerlerin de ilâvesiyle Banovin haline getirilmiş bir tek idarî bütün halinde idare edilmeye başlanıyor. Bu idare takada onlar dahili idarelerin tamamıyla hâkim oluyorlar.

Diğer banovinlerin de aynı şekilde tan istifade edeceklerini tasfaftan istifade edeceklerini tasleme lüzum yoktur. Bunları dedi henüz tesbit edilmemiştir. Fakat her halde fazla olmayacak. Yugoslavyanın nihayet dört banovin'e ayrılacağı söylenmektedir.

Belgraddaki merkezî hükûmet ise, şimdiye kadar olduğu gibi gene memleketin ordusunun harici işlerini, nakliyatını, maliyesini ve emniyetini idare edecektir. Merkezî idare ile federasyon arasında mütavassıt idare olan yeni Yugoslav hükûmeti şekli Amerikan Birleşik devletlerinin sistemine benzetilmektedir.

Filhakika, yeni Yugoslav devleti devletin banovinler arasında çıkacak her hangi bir ihtilâfı için bir yüksek mahkeme kurmayı da kararlaştırmıştır.

Yeni idare şekli şüphesiz Yugoslavyanın Balkanlardaki mevkini daha fazla kuvvetlendirmektedir. Yugoslavya bugün bütün komşuları ile iyi münaselettedir.

Bu Balkan birliği, Kemal Atatürk'le büyük Yugoslavya kralı Aleksandrın başlıca emellerinden biri idi ve ikisi beraber Balkan antantını kurmuşlardır. Bu Antantın Balkan Yarımadasında temin ettiği sulh eserleri pek aşikardır. (La Tribune des Nations)